

SAYI : 2020/6778-S.20.10741
BAŞVURU NO : 2019/18951
KARAR TARİHİ : 30/04/2020

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BAŞVURUNUN KONUSU : Aile yardım ödeneği talebi hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 01/11/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, eşinin 2018 Temmuz ile 2019 Ağustos tarihleri arasında çalışmadığını bu nedenle bu tarihler arasındaki dönem için aile yardım ödeneği istediğini, tarafına sadece üç aylık ödemede bulunduğu geriye kalan 9 aylık dönem için ödeme yapılmadığını belirterek geriye kalan bu dönem için de ödeme yapılmasını talep etmektedir

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 10/12/2019 tarih ve ... sayılı yazı ve diğer belgelerde özetle;

İlgilinin 28/08/2019 tarihli dilekçe ile başvuruda bulunduğu ve aile durumunu beyan ettiği, geriye 2018 ile 2019 yıllarını kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin Genel Hükümler başlıklı 39 uncu maddesi uyarınca 3 aya kadar aile yardım ödemesi yapıldığı ve ilgilinin eşinin en son sigorta girişinin 2018/07 tarihinde yapıldığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının; “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

“Kamu Hizmeti Görevlileriyle İlgili Hükümler” başlıklı 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. **(Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.)** Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.”

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinde “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

5. Yüksek Öğretim Personel Kanununun “Haklardan yararlanma” başlıklı 10 uncu maddesinde “Öğretim elamanları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 187- 213 üncü maddeleri ile düzenlenen sosyal hak ve yardımlardan faydalanırlar.”

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Aile Yardım Ödeneği” başlıklı 202 inci maddesinde “Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

(Değişik: 27/6/1989 - KHK - 375/10 md.) Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir.”,

“Aile Yardım Ödeneğine Hak Kazanma” başlıklı 204 üncü maddesinde “ Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır.”,

7.Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin “ Sosyal Yardımlar” başlıklı 12 inci maddesinde “ Aile yardımı : Aylıklarla birlikte ödenen bu yardım, personelin ilk iş girişinde alınacak Aile Yardımı Bildirimine (Örnek : 14) dayanılarak ödenir. Bu bildirim, personelin aile yardımından yararlanan eş veya çocuk durumunda meydana gelen değişiklikler ile yer değiştirme suretiyle atama halinde yenilenir. Bildirimler, ödeme belgesinin **(Değişik ibare:RG-5/11/2016-29879)** birinci nüshasına eklenir.”,

8. Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin “Aile yardımı ödeneğinden geriye dönük yararlanma” başlıklı 39 uncu maddesinde “Aile yardımından yararlanılabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde

---

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

bildiren personele, ilgili mevzuatı uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması ve 15.1.2018 tarihinden öncesine taşınması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönem için de aile yardımı ödenekleri verilir.”

Hükümleri mevcuttur.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

9. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın talebinin kabulü ile ilgili idareye tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

10. Başvuran, eşinin 2018 Temmuz ile 2019 Ağustos tarihleri arasında ücretsiz izin kullandığını bu tarihlere ilişkin aile yardım talebinin sadece üç aylık kısmının ödendiği geri kalan kısmının ödenmesi talebinin idare tarafından reddedildiğini belirterek tarafına geriye kalan kısmının da ödenmesini talep etmektedir.

11. Aile yardımı, Anayasamızda yer alan sosyal devlet ilkesinin ve ailenin korunması ilkesinin bir gereği olarak, ayrıca taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerde yer alan Devletin anne ve çocukların korunması için aile yardımları ve mali düzenlemeler dahil her türlü yöntemle gerekli tedbirleri alacağı yönündeki hükümler uyarınca, aynı statüde çalışan kamu görevlilerinden eş ve çocuklarının durumları nedeniyle fazladan mali külfete katlanmak durumunda kalanlara verilen, ücrette adaletin sağlanmasına katkı sağlamak amacıyla yönelik olarak ihdas edilmiş olan memurun sosyal haklarından biridir.

12. Aile yardım ödeneği ile eş çalışmayan ve bu nedenle geliri azalan ailenin korunması amacını da taşıyan bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesinin 03/04/2001 tarihli ve E: 1999/50, K: 2001/67 sayılı kararında kazanılmış hak “kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi
<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır” şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla ilgili tarihler arasında eşinin izinli olması nedeniyle aile yardımı almaya hak kazanan ilgilinin söz konusu durumu geç bildirmesi neticesinde ilgili hakkın kazanılması hususunu olumsuz etkilememektedir.

13. Normlar hiyerarşisi gereğince ilgili mevzuat hükümleri kendinden bir önce gelen mevzuat hükümlerine aykırı olamayacağı gibi, bu hükümleri daraltıcı nitelikte de olamaz. Dolayısıyla Devlet Memurları Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümlerinde bildirim esas alınmış olması ve geriye dönük ödeme ile ilgili sınırlayıcı bir hüküm getirmemiş olmasına rağmen ilgili toplu sözleşme hükmünde bu şekilde kazanılmış hakkın kullanılmasını sınırlayıcı nitelikte hüküm konulması hukukun genel prensiplerine aykırılık oluşturacağı değerlendirilmiştir.

14. Yukarıda açıklanan bütün hususlar neticesinde; Söz konusu mevzuat hükümleri göz önünde tutulduğunda eşinin ücretsiz izin aldığı tarihlerde herhangi bir gelirin olmadığı da Sgk dökümlerinden anlaşılmış olup söz konusu hakkı kullanma hususunda engel bulunmadığı, idare tarafından üç aylık kısmı ödenen aile yardımının geriye kalan kısmının da ödenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

15. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uyulmadığı anlaşılmıştır. Bundan böyle bu ilkeye uyulması gerektiği değerlendirilmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

16. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Erzurum İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜ** ile

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

Başvurana üç aylık kısmı ödenen aile yardımının geriye kalan kısmının da mevzuat gereği ödenmesi hususunda **ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA**

Kararın, **Başvurana ve Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne tebliğine**

6328 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi